

ITOIZ, DESFEITA AMBIENTAL E REPRESIÓN

ECOLOXISTA DE SOLIDARI@S CON ITOIZ CUMPRE CONDENA NO CÁRCERE DE IRUÑA (NAFARROA)

Valeri Estéban i San Julian

O PASADO 25 DE XUÑO DO 2001, IÑAKI GARCÍA KOCH, MEMBRO DO COLECTIVO SOLIDARI@S CON ITOIZ, FOI IDENTIFICADO E DETIDO NUN CONTROL RUTINARIO DA GARDA CIVIL EN LEÓN. PESABA SOBRE EL E SETE MEMBROS MÁIS DE SOLIDARI@S CON ITOIZ UNHA ORDE DE BUSCA E CAPTURA DICTADA POLA AUDIENCIA PROVINCIAL DE PAMPLONA. ESTA É A CRÓNICA DUNHA DETENCIÓN, DE 16 ANOS DE LOITA CONTRA ESTE ENCORO E, SOBRE TODO, DO MOVIMENTO DE DESOBEDIENCIA CIVIL SOLIDARI@S CON ITOIZ QUE, A TRAVÉS DE ACCIÓNS PÚBLICAS E NON VIOLENTAS, BUSCAN A DEFENSA DA SÚA TERRA, A COMARCA DE IRIATI (NAFARROA). “A VERDADE É SUBVERSIVA, POR ISTO HAI QUE ENCARCERALA E ACA-LALA”.

O ministro de medio ambiente, Jauma Matas, xunto ao presidente de Navarra, inaugurou o 15 de outubro do ano pasado a primeira pedra do Canal de Navarra, proxecto faraónico que tardará en construírse máis de 15 anos e que custará 623 millóns de euros (103.725 millóns de pesetas). Este macro canal vai unido ao encoro de Itoiz, que sería a auga que se suministraría a 350.000 persoas, o 70% da poboación navarra. En palabras do propio ministro, esta é a obra de enxeñería máis importante do Plan Hidrológico estatal, despois do transvase do Ebro.

Ao mesmo tempo, a pesar da forte vixilancia do acto protocolario, 3 membros de *Solidari@s con Itoiz* espíronse a escasos 100 metros de onde se encontraban os políticos para denunciaren a situación de Iñaki García e das obras do encoro de Itoiz.

A historia do encoro remóntase a 1985, cando o Ministerio de Obras Públicas e o Goberno navarro deron o visto e prace ao proxecto, no Pre-Pirineo navarro, converténdose no proxecto de encoro máis grande de Europa: 135 m de alto para reter 428 Hm³.

Este proxecto asolagaría os vales de Artze e Longida, unha zona rica en diversidade natural (reservas naturais de Txintxurrenea, Gazletu e Iñarbe) e cultural, para abastecer de auga potable a Iruña e de electricidade, que pasaría da produción na actual minicentral de 20 a 34,6 Gw/h, pero reducindo considerablemente o caudal ecológico do río Ebro, xa que a auga de Itoiz é clave para regular dito río.

O encoro de Itoiz debe ser entendido dentro do grupo de grandes encoros do Plan Hidrológico, cuxo obxectivo é converterse en *despesas* de auga para o arco mediterráneo, non tanto para os

regadíños, tal se tenta facernos crer a través dos medios de comunicación, senón para abastecer á industria turística e á agricultura intensiva mediterránea insostible pero subvencionada.

A LOITA CONTRA O ENCORO DE ITOIZ

Tamén en 1985, creouse a *Coordinadora de Itoiz*, unindo os esforzos de veciñ@s, Concellos e ecoloxistas do val, e que comezou unha longa campaña anti-encoro que pasou polo Tribunal Constitucional español, o Tribunal da Haia, o Valedor do Pobo europeo e o Tribunal de Dereitos Humanos de Estrasburgo.

Ata 1993, non se iniciaron as obras de acondicionamento e construción do encoro de Itoiz. En febreiro de 1995, foi constituído o colectivo *Solidari@s con Itoiz* que a través de accións directas, públicas e non violentas, a pé de obra ou nas sedes das institucións responsables das obras, practica a desobediencia civil fronte á imposición irracional deste proxecto.

Durante o verán de 1995 a Audiencia Nacional declarou nulo e ilegal o proxecto do encoro de Itoiz, pero esixindo o pagamento de 138 millóns de euros (23.000 millóns de pesetas) por parte da Coordinadora de Itoiz para a súa paralización real. Posteriormente, o Goberno de Navarra interpuxo un recurso e a Audiencia retractou a súa propia sentenza dicindo que “a paralización das obras podía acarrear un *quebranto económico* nas empresas encargadas da construción”, demostrando unha vez máis a sumisión do sistema xudicial ante as presións políticas e económicas.

Existen repetidas sentencias dos tribunais españois (Audiencia Nacional, Tribunal Superior de Xustiza e Tribu-

nal Supremo) declarando ilegal e insostible o devandito proxecto, pero unha e outra vez o Goberno español e o Goberno Foral navarro recorreron todas as sentencias.

Nestes momentos, os dous gobernos, español e foral, tentan conseguir o remate do encoro a través dunha política de feitos consumados: unha das sentencias, a do Tribunal Supremo con data de 14 de xullo de 1997, permitiu que continuaran as obras pero obriga a respetar, evitando o seu asolagamento, as bandas de protección de 500 m das tres reservas naturais do Vale de Irati reducindo a capacidade de 418 Hm³, polo que só poden almacenar 9 Hm³ (un 2% do proxecto orixinal).

A sentenza desestimou o recurso do Goberno Foral e estimou parcialmente o recurso presentado polo avogado do Estado. Con anterioridade, a Sala do Contencioso Administrativo do Tribunal Superior de Xustiza anulaba a declaración de impacto ambiental polo incumprimento do dereito comunitario, xa que afecta gravemente ás 3 ZEPAs (Zona de Especial Protección para as Aves) existentes no Val de Irati

(Serra de Artxuba e Zariquieta, Montes de Areta).

Existen tamén informes xeolóxicos e hídricos que alertan dos problemas xeolóxicos e xeotécnicos que provocarían o derrube das ladeiras no caso de encher o encoro (ata agora non tiveron resposta por parte das diferentes Administracións públicas), poñendo en perigo ás poboacións tanto augas abaixo (Agoitz, Lumbier, Sanguesa, Tudela) como augas arriba (Nagore, Oroz-Betelu).

UNHA ACCIÓN XUSTA DURAMENTE REPRIMIDA

O 6 de abril de 1995, ás 7:30 h, un grupo de oito persoas do colectivo *Soli-*

dari@s con Itoiz, entre os que se encontraba Iñaki García Kong, vestidos con monos co anagrama "*Desconstruc-cines Itoiz*" paralizaron as obras do encoro de Itoiz: cortaron cunhas radiais os 6 cables de aceiro do sistema de formigonado, de 800 m de longo, que cruzaban o vale enteiro para distribuír o formigón nas paredes do dique. Previamente maniataron ao garda xurado da empresa na súa *garita* durante cinco minutos, quitándolle a súa arma e escondéndoa no teito da *garita* para evitar que ninguén sufrira danos.

Unha vez realizada a acción, liberaron ao garda e esperaron no lugar 5 minutos máis ata as 8:00 hs, que chegou a Garda civil, entregándose sen nengunha resistencia. Foron esposados no chan e mallados repetidamente ao longo dunha hora (na primavera de 1999, os gardas xurados que participaron nesta agresión foron condenados a pagar 6010 euros -1 millón de pesetas- polas lesións ocasionadas pero a indemnización aínda non foi pagada).

En todo momento, os oito *Solidari@s con Itoiz* estiveron acompañados por un grupo de xornalistas que gravaron a acción e a posterior detención. @s periodistas tamén foron detidos e presentaron demanda perante o xulgado correspondente por maltratos, insultos e rotura do material gráfico que servía como testemuña do feito. Despois da súa detención, @s *Solidari@s con Itoiz* estiveron máis de oito horas esposados e de xeonllos nun furgón da Garda Civil en compartimentos individuais de 1x 0,5 m, xa que non existían calabozos no cuartel de Agoitz próximo a Itoiz. Ás 17 hs foron sacados do furgón para prestar declaración no xulgado de Aoiz. O xuíz decidiu o ingreso inmediato en prisión preventiva durante dous meses.

Dous días despois da excarceración d@s detidos, realizouse a maior manifestación na comarca en apoio aos membros de *Solidari@s con Itoiz*, con máis de 15.000 persoas.

Despois do corte dos cables a zona do encoro de Itoiz converteuse nunha das zonas máis militarizadas de Europa co obxectivo de poder controlar as obras (construíron un cuartel a propósito con 70 axentes).

O xuízo contra os 8 membros de *Solidari@s con Itoiz* foi celebrado do 9 ao 11 de marzo de 1998. O goberno de

Navarra, a través dos seus avogados, solicitou 19 anos de cárcere para @s detidos (sorprende cando o fiscal do estado solicitou só 3 anos de cadea para cada un de eles, a mesma pena que solicitou a empresa constructora de Itoiz). A sentenza foi de 4 anos e 10 meses para cada un d@s encausados por detención ilegal (secuestro) e 3 fins de semana de arresto polo corte dos cables. A indemnización polos danos causados ascendía a 10,8 millóns de euros (1.800 millóns de pesetas). Como recalca o colectivo *Solidari@s con Itoiz* nun comunicado de prensa, ós catro policías membros do GAL que secuestraron a Segundo Marey durante 10 días en condicións moi precarias, condenouselles á mesma condena. A retención do garda de seguridade nunca foi o obxectivo da acción, senón que se fixo para posibilitar o corte dos cables.

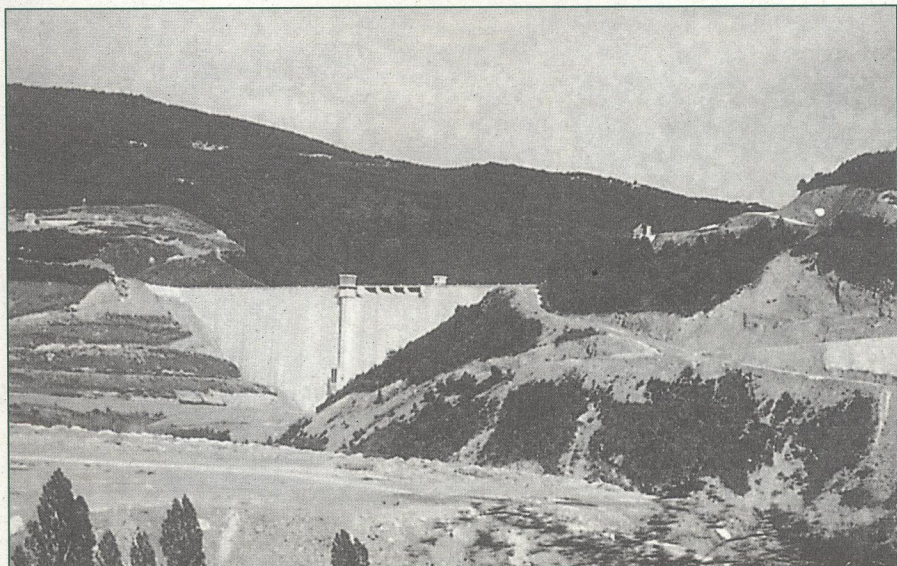
Hai que dicir que non é a primeira sentenza condenatoria d@s membros de *Solidari@s con Itoiz*: en setembro de 1998, dúas mulleres de *Solidari@s con Itoiz* sabotaron 54 máquinas que participaban nas obras do encoro construíndo o vial de acceso á zona. As dúas mulleres presentáronse ó día seguinte ante a Audiencia Provincial de Navarra para asumir publicamente a acción e paralización da obra, que durou 2 meses. Foron xulgadas o 8 de abril do 2000 baixo a acusación de *delictos de danos* e condenadas a unha pena de responsabilidade de 15 meses de cárcere para cada unha de elas, cunha cuota diaria de 200 ptas e unha responsabilidade persoal de 1 día de privación por cada dous cotas sen

pagar, é dicir, no caso de que non se efectuase o pagamento, poderían entrar na cárcere durante 7 meses e medio, ademais de ter que indemnizar ao goberno de Nafarroa e ás constructoras con 2.476.170 euros (412 millóns de pesetas). No momento de seren xulgadas estas dúas mulleres, o 15 de abril foron presentadas ante o mesmo tribunal 1500 sinaturas de mulleres autoinculpándose con elas.

A DETENCIÓN DE IÑAKI GARCÍA

@s 8 membros de *Solidari@s con Itoiz* foron postos en liberdade á espera de seren requeridos a entrar *en prisión*, polo que algúns deles optaron por *marchar fóra do Estado español*. O 25 de xuño do 2001 Iñaki García Kong circulaba co seu coche cando foi parado pola Garda Civil na localidade leonesa de Valencia de Don Juan por levar en mal estado a matrícula do coche que conducía. Ao non ter ITV pasada, o Garda pediulle a documentación para identificalo, polo que descubriu que pesaba sobre el unha *orde de busca e captura*. Iñaki é detido e levado a dependencias policiais durante dous días ata recibir a *orde de ingreso* no cárcere. Nestas dependencias recibiu todo tipo de presións psicolóxicas por parte da Garda Civil e a Policía Xudicial para coñecer se existían vinculacións entre *Solidari@s con Itoiz* e o Movemento de Liberación Nacional Vasco (MLNV).

Transcorridos eses dous días, a Iñaki aplicouselle o que no argot carcerario se denomina unha *Kunda*. Nun primeiro momento ingresou no cárcere leonés

Alfredo Rueda

de "Vilas Hierros", o día 27 de xuño, nunha celda de illamento de 12 m², aplicándolle o artigo 75.2 do Réxime penitenciario. O 30 de xuño (¡¡ !!) sae por primeira vez a un patio de 8x 6m. Ao día seguinte recibe a visita do seu pai e irmán, que veñen dende Donostia, durante 30 minutos. O 4 de xullo comeza a súa *Kunda*: en tres días pasou por 6 cárceres diferentes. Dende un primeiro momento, familiares e amig@s solicitaron o traslado de Iñaki á cadea de Iruña, perto deles.

Despois de residir unha semana no cárcere de Nanclares de la Oca (Vitoria), é trasladado definitivamente ao cárcere de Iruñea (Pamplona), onde se lle declara como FIES3, categoría que aplican aos presos para que se les illen por completo pola súa perigosidade (¡¡ !!).

Solidarios con Itoiz organizou todo un calendario de actividades ata lograr a posta en liberdade inmediata de Iñaki García e denunciar publicamente as condicións en que se atopa: manifestacións e concentracións, a acampada internacional en Itoiz, péches en sedes

de institucións e partidos, encadeamentos nas propias obras, etc.

En todas as accións de Solidarios con Itoiz hai tres puntos claros:

Paralización inmediata e definitiva do encoro de Itoiz.

2) Anulación da condena das 8 persoas que cortaron os cables, un na cadea e @s outr@s sete obrigad@s a viviren exiliad@s.

3) Excarceración inmediata de Iñaki García Koch, que se atopa cumprindo unha condena de 4 anos e 10 meses no cárcere de Iruña.

¡SOLIDARÍZATE CON IÑAKI GARCÍA!

Iñaki García necesita a solidariedade de tod@s nós para quitar novas forzas na situación de privación de liberdade en que se acha (ademais, agora está declarado FIES3, polo que o seu illamento dentro da cadea é maior), e tamén temos que extender a presión social que lle permita estar de novo en liberdade. Calquera de nós pode chegar a esta situación como membros do movemento ecoloxista, ou calquera veciñ@ afectad@ polas decenas de proxectos de encoros que existen na Galiza e que libremente exprese de forma pacífica o seu dereito a discrepar e a loitar pola súa terra.

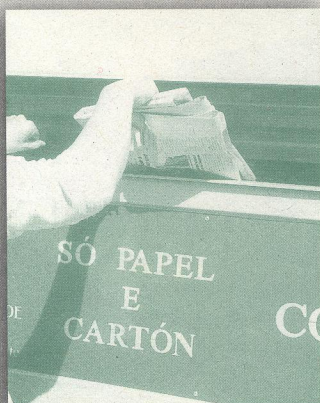
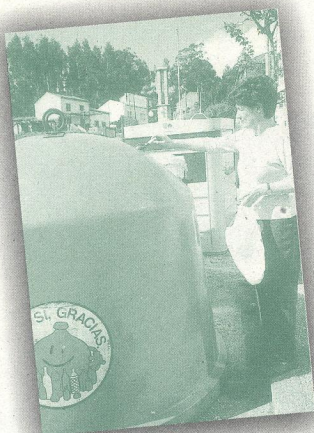
O enderezo para escribir a Iñaki é:

Iñaki García Koch
Cárcel de Pamplona
C/ San Roque. Apdo 250
31080 Iruñea - Pamplona
(Nafarroa)

SENTENCIA CONTRA ENCORO DE SANTALIELSTRA (ARAGÓN)

A 18 de decembro de 2001, a Audiencia Nacional de Aragón deu a coñecer o texto oficial da sentenza pola que se declara ilegal o procedemento administrativo do encoro de Santaliestra no río Ésera (Aragón). A sentenza supón a paralización total de calquera actividade que estea relacionada coa continuación das obras do encoro. A Asociación Cultural para a Defensa do Ésera (ACUDE), que foron os que formularon o recurso, solicitan que se concrete a devandita sentenza. Esta pode levar á paralización definitiva tamén dos encoros de Biscarrués e Yesa. Ao mesmo tempo, o Concello de Santaliestra mantén aberta unha querela criminal contra nove altos cargos do Ministerio do Ambiente, relacionada co proxecto, e a propia fiscalía solicitou a reapertura do caso ao detectar "graves indicios de presuntos delitos na tramitación do proxecto (perigo catastrófico, prevaricación e cohecho)" existentes nas decisións do Ministerio do Ambiente e na Confederación Hidrográfica do Ebro.

Colabora na recollida selectiva,

é cousa de
tod@s!

